نام و نام خانوادگی دانش آموز: رشته تحصیلی: علوم انسانی پایه تحصیلی: دوازدهم عنوان درس: علوم وفنون ادبی (۳) نوبت آزمون: نوبت اول	بسمه تعالی اداره کل آموزش و پروش استان گلستان مدیریت آموزش و پرورش شهرستان ..... نام آموزشگاه ..... نام دبیر	زمان پاسخگویی: ۷۰دقیقه تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱۰/۲۰ شماره کارت:

محل مهر آموزشگاه

ردیف	متن سوال (توجه: این سوال پاسخنامه دارد. لطفاً در پاسخ‌برگ پاسخ دهید.)	بارم
---	**بخش مبانی تحلیل متن، تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)**	--
۱	درستی یا نادرستی هر یک از موارد زیر را مشخص کنید. الف) شعر انتقادی «ای قلم » سروده عارف قزوینی است ص ○ غ ○ ب) از بارزترین ویژگی های ادبیات دوره بیداری توجه به تعلیم و تربیت جدید بوده است ص ○ غ ○	۰/۵
۲	کتاب « تاریخ بیداری ایرانیان » از کیست و موضوع آن چیست؟	۰/۵
۳	جاهای خالی را با کلمات مناسب کنید. الف) قائم مقام فراهانی احیا کننده نثر فارسی است و « ..... » مهم ترین اثر اوست. ب) نثر دوران مشروطه با ویژگی هایی چون نوگرایی ، تجدد خواهی و آزادی طلبی و با هدف ..... گسترش یافت	۰/۵
۴	از داخل کمانک پاسخ صحیح را برگزینید. الف) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت، (میرزا آقا تبریز ی ـ میرزا جهانگیر خان صور اسرافیل) بوده است. ب) (فتحعلی خان صبای کاشانی - میرزاده عشقی) پرچم دار بازگشت ادبی است.	۰/۵
۵	بنیادی ترین تفکر و خواست مشروطه خواهان چه بود؟ الف) توجه به مردم ب)تعلیم و تربیت جدید ج) آزادی د) قانون	۰/۲۵
۶	در سال های مشروطه، ..... مجله «بهار» را که نشریه ای ادبی محسوب میشد، منتشر کرد. الف) سید اشرفالدین گیلانی ب) ملک الشعرا محمدتقی بهار ج) میرزا یوسف خان اعتصامی آشتیانی د) میرزا محمدصادق امیری فراهانی	۰/۲۵
۷	همه گزینه ها « سطح زبانی » نثر دوره بیداری را نشان می دهد؛ به جز گزینه؟ الف) نثر دوره ساده و قابل فهم است. ب) بسیاری از لغات انگلیسی ، ترکی ، فرانسوی و ..... به نثر فارسی وارد شد. ج) واژه ها و ترکیب های عربی ناآشنا کمتر می شود. د) لغات و اصطالحات دینی و عرفانی در نثر وارد می شود.	۰/۲۵
۸	در شعر « ملک الشعرای بهار » و « ادیب الممالک فراهانی » توجه به چه قالب هایی بیشتر بوده است؟	۰/۵
۹	دو اثر از « ملک الشعرای بهار » نام ببرید.	۰/۵
۱۰	او از شاعران شاخص عصر بیداری است و تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود.	۰/۲۵
---	**موسیقی شعر(۶ نمره)**	--

www.kanoon.ir

۱۱	وزن بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟ «ما نصیحت به جای خود کردیم روزگاری در این به سر بردیم» الف) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن ب) فاعلاتن مفاعلن فع لن ج) مستفعلُ فاعلاتُ فع لن د) مستفعلن مفاعلُ مستفعلن	۰/۵
۱۲	برای بیت زیر، کدام وزن ترجیح دارد؟ چرا؟ «تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین کس واقف از ما نیست که از دیده چه ها رفت» الف) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن ب) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مُستف	۰/۵
۱۳	بیت « به حسن و خلق و وفا کس به یار ما نرسد تو را در این سخن انکار کار ما نرسد» الف) تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه های هجایی آن را بگذارید. ج) وزن این بیت را بنویسید.	۱/۵
۱۴	با توجه به بیت «اگر آن تُرک شیرازی به دست آرد دل ما را / به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را» الف) اختیار حذف همزه در کدام هجای بیت صورت گرفته است؟ ب) تغییر کمیت مصوت ها را در هجاهای بیت مشخص کنید.	۱
۱۵	در تقطیع نمونه های زیر ، برای هر مورد کدام اختیار شاعری استفاده شده است ؟ نوع اختیار را بنویسید. الف) جادویی «_ u__ » ب) بهانه «u __ __»	۱
۱۶	در کدام یک از ابیات زیر، هر سه اختیار زبانی (بلند تلفّظ کردن مصوّت کوتاه ـ حذف همزه ـ کوتاه تلفظ کردن مصوّت بلند) به کار رفته است؟ الف) سعدی نظر از رویت کوته نکند هرگز ور روی بگردانی، در دامنت آویزد ب) پس سوی کاری فرستاد آن دگر تا از این دیگر شود او با خبر	۰/۵
۱۷	در بیت «پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمیکند: الف) شاعر در هجای هفتم مصراع اول بیت، از کدام اختیار «زبانی» استفاده کرده است؟ ب) وزن این بیت چیست؟	۱
	زیباشناسی (۶ نمره)	
۱۸	با توجه به ابیات زیر ، به پرسش ها پاسخ دهید. ۱- منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش من انس به سرو و گل و بادام گرفتم ۲- روی و چشمـــی دارم انـدر مِهـــر او کاین گهـــر می ریزد آن زَر می زند الف) در کدام بیت « لفّ و نشر نامرتب» مشوّش به کار رفته است؟ ب) در چه صورتی لفّ و نشر نامرتب یا مشوّش ایجاد می شود؟ ج) به غیر از لفّ و نشر چه آرایه مشترکی در این دو بیت به کار رفته است؟	۱.۵

www.kanoon.ir

۱۹	**آرایه های مراعات نظیر ، تلمیح و تضمین را در بیت های زیر مشخص کنید.** **الف) به تمنای تو در آتش محنت چو خلیل گوییا در چمن و الله و ریحان بودم** **ب) درویش بی معرفت نیارامد تا فقرش به کفر انجامد ؛ کادَ الفَقرُ اَن یَکونَ کُفرا** **ج) شعاع درد مرا ضرب در عذاب کنید مگر مساحت رنج مرا حساب کنید**	۱.۵
۲۰	**لف و نشر را در ابیات زیر بیابید و نوع آن را مشخّص کنید.** **الف) گردهدت روزگار ، دست و زبان زینهار هر چه بدانی مگوی ، هر چه توانی مکن** **ب) ذکـــر رخ و زلـــف تـــو دلـــم را وردی است که صبـــح و شـــام دارد**	۲
۲۱	**در کدام یک از ابیات آرایه تناقض و در کدام، آرایه تضاد دیده می شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید.** **الف) کی شـــود ایـــن روان مـــن ساکن ایـــن چنیـــن ساکـــن روان که منم** **ب) شادی ندارد آن که ندارد به دل غمی آن را که نیست عالم غم ، نیست عالمی**	۱
	نقد و تحلیل نظم و نثر(۴ نمره)	
۲۲	**شعر زیر از علامه دهخدا را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید.** **ای مرغ سحر چو این شب تار بگذاشت ز سر سیاهکاری** **وز نفخهی روح بخش اسحار رفت از سر خفتگان خماری** **بگشود گره ز زلف زر تار محبوبهی نیلگون عماری** **یزدان به کمال شد پدیدار و اهریمن زشت خو حصاری** **یاد آر ز شمع مرده یادآر** **الف) این شعر مربوط به کدام دوره ادبی است؟ دو مورد از ویژگی‌های تاریخی آن دوره را بنویسید. (۱/۵)** **ب) بیت آخر چه آرایه‌ای دارد؟ (۰/۵)**	۲
۲۳	**متن زیر را بخوانید و ویژگی های زبانی دورهٔ بیداری را در آن بیابید و بنویسید . (ذکر ۳ مورد)** **«باری چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت حالا که میبیند آن روی کار بالاست دست و پاایش را گم کرده، تمام حرفها یادش رفته. تا یک فرّاش قرمزپوش میبیند ، دلش می‌تپد ، تا به یک ژاندارم چشمش می‌افتد، رنگش می‌پارد، هی میگوید: امان از همنشین بد.»**	۱/۵
۲۴	**هر یک از ویژگیهای زیر، مربوط به کدامیک از قلمروهای سه‌گانهٔ شعر و نثر دورهٔ بیداری است ؟** **الف) رهایی از قیدوبندها در نثر مصنوع و فنی: .....** **ب) روی آوردن به واژه‌ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه و حتی واژه‌های فرنگی : .....**	۰/۵